Konstnärspar i kreativ förening

I ett stenhus ute på det öländska alvaret tillbringar konstnärsparet Hans och Tokiko Frode sommarhalvåret. Resten av tiden är de verksamma som konstnärer i världsmetropolen New York, denna smältdegel av människor och kulturer som ständigt inspirerar dem till kreativitet och skapandelust.

Familjen Frode samlade på trappan till sitt fina stenhus hus i Sättra.

Paret Frodes fascinerande stenhus ligger ensamt på en välklippt gräsplätt i byn Sättra på Öland. Intill husväggen växer höga stockrosor så att det knakar.

– Eftersom vi inte är här på våren kan vi aldrig plantera någonting utan måste ha växter som klarar sig själva, säger en leende Tokiko på engelska om de täliga stockrosorna.

Tokiko är från Japan och hon mötte den svenske konstnären Hans Frode i New York 1994, då hon studerade på Parsons School of Design och han arbetade med att bygga upp New York Experimental Glass Workshop, numera Urban Glass. I New York stannade de kvar och de huserar nu i stadsdelen Brooklyn, där deras sjuåriga dotter Aomi också går i skolan.

Parets liv tillsammans präglas av olika kulturer, både genom deras skilda härkomster och genom platsen där de bor.

– I New York är alla utlänningar. Från att nästan bara ha rört oss i konstnärskretsar har vi nu genom vår dotter som började skolan för ett år sedan vidgat våra vyer betydligt mer, säger Hans. Vi har fått en helt annan inblick i samhället och ser saker ur ett annat perspektiv.

Aomis skola har de inget annat än gott att säga om:

– Det går tre lärare på 24 elever och de ser till att alla elever tillför någonting från sin kultur, hjälper till och lär sig ansvar och respekt, säger Tokiko.

– Föräldrarna är mycket mer engagerade i skolan och aktiviteterna än här i Sverige och alla är måna om att det ska fungera, lägger Hans till.

Konsten – en del av livet

Familjen stortrivs i huset på Öland och de tillbringar så mycket tid som möjligt där. På sommaren försöker de vara lediga även om det inte alltid blir så.

– Man har lite småprojekt på gång, mest för den mentala hälsans skull, säger Hans glatt.

Både han och Tokiko ser konsten som en del av livet och inte som ett yrke, även om det är konsten de försörjer sig på.

Huset de bor i byggde Hans på 80-talet.

– Då var jag den yngste konstnären i byn, nu är jag den äldste, säger han om Sättra, en by med gamla konstnärstraditioner.

För familjen Frode känns Öland lika mycket hemma som New York och de saknar ingenting med storstaden när de är i Sverige. Däremot kan de sakna naturen, den öländska blå himlen och den magnifika solnedgången över alvaret när de är i New York.

– Där är det omöjligt att känna sig som del av naturen, säger Tokiko. Alla tre är överens om vilket Ölands bästa ställe är – det är hemmet i Sättra. På dagarna fördriver de gärna tiden med cykelturer på småvägar eller ner till havet för ett dopp i det blå eller en fika vid strandkanten. Får de gäster tar de gärna bilen in till Kalmar.

– Då visar vi slottet och dess fina omgivningar, säger Hans. Kalmar en en bra stad att turista i, lagom stor och lätt att få grepp om.

Kompletterande smyckeskonst

Hans har blivit känd för sina glastavlor, som han målar på båda sidorna, belyser med neoncför och monterar i en ram som även den utgör en del av konstverket. Tokiko sysslar med origami, japansk papperviknings konst, och tillverkar smycken. Smyckena består också till viss del av glas och kompletterar Hans konst fint, vilket gör att de brukar ställa ut på samma ställen.

– Vi frågar ofta varandra om råd och bollar mycket idéer med varandra, säger han.

I sommar kan man bland annat se Hans och Tokikos verk på Krapperups Konsthall i Höganäs. Utställningen heter New York, New York och pågår fram till den 19 augusti. Nästa år ska paret delta i en utställning med rostema och några av Hans bidrag står redan i huset på Öland.

Sviker inspirationen är New York ett överlägset ställe att bo på:

– Då går man bara på Metropolitan Museum of Art. Efter att ha betraktat årtusenden av konstnärers arbete tar man sig själv inte på så stort allvar längre. Man inser att man bara är en del i en lång kedja av kreativa människor, säger Hans.

Både Hans och Tokiko beskriver sig hamna i ett slags tillstånd av "flow" när de skapar.

– Tiden både går fort och står stilla. Man är både borta från sig själv och totalt närvarande i ögonblicket, försöker Hans förklara.

Att ta en paus från konstnärsyrket är inte att tänka på för någon av dem:

– Det vore att ta en paus från livet självt.

TEXT OCH FOTO: SOFIA EKHOLM

I ett fönster står en av Hans skapelser i form av en fruktskål av glas, gjuten i en teknik som kallas "förlorat vax".

Sjuåriga dottern Aomi har ärvt föräldrarnas kreativa sidor och gör gärna fantasifulla böcker, som hon både skriver och illustrerar själv. Stickning ägnar hon sig också gärna åt.

– Det ska bli en halsduk som jag ska ha i New York till hösten, berättar hon om sitt pågående arbete.

Hans Frodes konstverk fascinerar med sina detaljer i målat glas, neonljus och muffiga ramar.

En vacker blå dörr i köket leder till skafferiet.

Badrumsväggarna i duschen är täcka med öländsk kalksten.

Huset är öppet upp till nocken och släpper in dagsljuset genom de stora fönstrena som vetter ut mot alvaret.

Ytterdörren har tillhört familjen Jönsson i Kalmar och hittades av Hans efter att ha stått bortglömd i ett förråd sedan mitten av 1900-talet.

Huset som Hans byggde under tre somrar med start 1989 är till stor del tillverkat i återvunnet material och med de öländska böndernas maskinhallar som förlaga.